n

Instituut voor Bijbelse Vorming

Studiegids

2020-2021

Het IBV in een notendop: een deeltijdse driejarige opleiding, op hoger onderwijsniveau, waarbij ook aandacht is voor praktische handvatten en persoonlijke vorming.

Woord Vooraf

Instituut voor Bijbelse Vorming

St. Jansbergsesteenweg 95-97 | 3001 Leuven
Tel. 016/200895
secretariaat@ibvleuven.be
www.ibvleuven.be

Welkom aan het Instituut voor Bijbelse Vorming!

In deze studiegids vinden jullie alle informatie die jullie als student van het IBV moeten weten. Na een korte voorstelling van het IBV als **instituut**, worden in het tweede deel de **opleidingen** in detail besproken. Als je na het lezen van dat hoofdstuk hebt beslist dat het IBV voor jou de juiste weg is, vind je in het volgende hoofdstuk de stappen die je moet doorlopen voor een **inschrijving**. Tenslotte volgt nog een hoofdstuk met allerhande informatie die je nodig hebt om te **studeren aan het IBV**.

Eens student, komen er natuurlijk nog belangrijke documenten op je af: de cursushandleidingen van de verschillende opleidingsonderdelen, de richtlijnen en natuurlijk het onderwijs en examenreglement. Dit alles wordt via onze digitale leeromgeving, het Online Leerplatform of kortweg OLP, met de ingeschreven studenten gedeeld.

Maar alles begint hier, met deze studiegids. Ik hoop dus dat deze gids jullie als (potentiele) studenten goed op weg helpt. Als jullie toch nog met vragen of onduidelijkheden blijven zitten, aarzel niet om mij te contacteren!

Ruth Nivelle – Coördinator IBV

secretariaat@IBVleuven.be

Kerkelijk Werk

Godsdienst Onderwijs

Inhoudstafel

Het Instituut voor Bijbelse Vorming 3

1. Missie en Identiteit 3
2. De organisatie van het IBV 5
3. Wie zijn het IBV? 5

De opleidingen aan het IBV 6

Algemene gedeelte 7

Afstudeerrichting Kerkelijk Werk 14

Afstudeerrichting Godsdienstonderwijs 18

Inschrijven aan het IBV 23

1. Voorwaarden voor inschrijving 23
2. Aanmeldingsprocedure 23
3. Studiegelden 24
4. Meeloopdagen 24

Studeren aan het IBV 26

1. Reglementen en documentatie 26
2. Het Online Leerplatform 27
3. Richtlijn studielast en werkstukken 28
4. Lesrooster en Academische kalender 28
5. Vrijstellingen 29
6. Communicatie 29
7. Bibliotheek 30
8. Enkele Huisregels 31

Het Instituut voor Bijbelse Vorming

1. Missie en Identiteit

Het Instituut voor Bijbelse Vorming is als vzw opgericht in 2005 met als doel een theologische, praktijkgerichte, deeltijdse opleiding aan te bieden op het niveau van hoger onderwijs. Het IBV is gericht op iedereen die:

- ➔ persoonlijk meer achtergrondkennis wil verwerven over bijbel en theologie;
- ➔ zich wil bekwamen voor een pastorale, leidinggevende en/of onderwijzende taak in de kerk of gemeente;
- ➔ een diploma wil behalen voor het Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs.

Het studiepakket van het IBV bestaat uit een gezamenlijk gedeelte en twee afstudeerrichtingen waaruit de student een keuze maakt: Kerkelijk Werk en Godsdienstonderwijs. Mensen die de eerste afstudeerrichting volgen, ontvangen een certificaat. Mensen die de afstudeerrichting Godsdienstonderwijs volgen ontvangen hiervoor een diploma.

NIEUW aan het IBV!

Vanaf het academiejaar 2020-2021 kan je aan het IBV twee diploma's halen voor het Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs:

- Het bestaande 'diploma Protestants-Evangelisch godsdienstonderricht in het basisonderwijs', door het Comité Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs erkend en door het ministerie van Onderwijs en Vorming aanvaard als vereist bekwaamheidsbewijs voor het Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs in het lager onderwijs en als voldoende geacht bekwaamheidsbewijs voor het lager secundair onderwijs, het buitengewoon secundair onderwijs en de

tweede graad van het beroepsonderwijs.

- Het nieuwe ‘diploma voor het Protestants-Evangelisch godsdienstonderricht in de lagere graad’ door het Comité Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs erkend en door het ministerie van Onderwijs en Vorming aanvaard als vereist bekwaamheidsbewijs voor het Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs in het lager onderwijs en het lager secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs en als voldoende geacht bekwaamheidsbewijs voor de tweede graad van het secundair onderwijs en derde graad van het beroepsonderwijs.
- Daarnaast is het ook mogelijk om het zeven vakkenpakket te volgen; dit zijn de zeven theologische vakken die het comité Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs vereist van mensen die al een Bachelor diploma in een ander vakgebied en een lerarenopleiding achter de rug hebben.

Wat tevens nieuw is vanaf 2020-2021, is dat de specifieke vakken van de afstudeerrichting kerkelijk werk nu ook als afzonderlijke modules kunnen worden gevolgd. We blijven de volledige opleiding, dus met het algemene theologische gedeelte aanbevelen, maar voor wie dat niet haalbaar of wenselijk is, zijn de opleidingsonderdelen ook als aparte module te volgen.

2. De organisatie van het IBV

De Onderwijs– en Examencommissie staat in voor het dagelijks bestuur van het IBV en kan via de coördinator bereikt worden.

Voor details over de Raad van bestuur, de Algemene Vergadering, de Onderwijs- en Examencommissie en de Klachten- en Geschillencommissie, zie het Huishoudelijk Reglement en het Onderwijs- en Examenreglement. Deze documenten zijn via het Online Leerplatform beschikbaar voor alle docenten en studenten.

3. Wie zijn het IBV?

De lesgevers aan het IBV hebben de nodige academische kennis en praktische ervaring in hun vakgebied. De Raad van bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende evangelische denominaties in Vlaanderen. De dagelijkse leiding (onderwijscommissie) is in handen van Gottlieb Blokland (directeur), Ruth Nivelle (coördinator), Herman Spaargaren, Anneke van der Kooi en Gerson Veldhuizen.

De identiteit van het IBV is vastgelegd in de geloofsbasis. Lesgevers dienen deze geloofsbasis te onderschrijven en ook aan studenten wordt gevraagd deze theologische grondslag te respecteren.

De opleidingen aan het IBV

Het IBV biedt een driejarige opleiding aan. De opleiding bestaat uit het algemene gedeelte, met daarbij een afstudeerrichting: Kerkelijk Werk of Godsdienstonderwijs. Iedereen volgt dus het algemene gedeelte en kiest daarbij zijn afstudeerrichting.

Op de volgende pagina's wordt per gedeelte gedetailleerd beschreven hoe dit programma in elkaar zit. We beginnen steeds met een **overzicht** van de opleidingsonderdelen.

Daarna volgen aantal **doelstellingen**: wat willen we bereiken? Deze (algemene) doelstellingen worden in de verschillende opleidingsonderdelen ingevuld en vertaald naar kennisdoelstellingen (wat moet ik weten?), vaardigheidsdoelstellingen (wat moet ik kunnen?) en attitudedoelstellingen (hoe moet ik mij opstellen?) Deze staan beschreven in de gedetailleerde cursusbeschrijvingen van het vak zelf.

Dan volgt een **korte beschrijving** van de vakken die we aanbieden. In de cursushandleidingen wordt deze informatie verder uitgewerkt. De cursushandleidingen worden aan onze studenten ter beschikking gesteld via het online leerplatform.

7-vakkenpakket PEGO

Het comité PEGO heeft vastgesteld dat mensen die reeds beschikken over een diploma hoger onderwijs én een lerarenopleiding, slechts 7 theologische vakken dienen te volgen. Je kan deze vakken aan het IBV volgen en ontvangt dan een certificaat. Het gaat om vakken uit het algemene gedeelte (zie onder).

ALGEMENE GEDEELTE

OVERZICHT:

Het algemene gedeelte wordt in cycli van drie jaar aangeboden. Dat betekent dat elk vak één keer om de drie jaar aan bod komt.

- ➔ Jaar A: 2022-2023, 2025-2026…
- ➔ Jaar B: 2020-2021, 2023-2024…
- ➔ Jaar C: 2021-2022, 2024-2025…

De lessen van het algemene gedeelte worden op zaterdag gegeven, steeds van 11:15-16:45. Het specifieke lesrooster wordt aan de studenten meegedeeld via het online leerplatform.

In deze tabel zijn ook het aantal studiepunten dat een vak beslaat te vinden. Dit drukt uit hoe zwaar een vak is. Hierover staat meer uitleg in het hoofdstuk *Studeren aan het IBV* en het document *Richtlijn studielast*.

Jaar	Vak	STPNT
A. 2022-2023	Kerkgeschiedenis en Historische Theologie*	3
	Christelijke Geloofsleer*	3
	Wereldgodsdiensten*	3
B. 2020-2021	Cultuur en Maatschappij	3
	Oude Testament*	4
	Hermeneutiek en Bijbelexegese*	2
C. 2021-2022	Filosofie	3
	Nieuwe Testament*	4
	Ethiek*	2
	Subtotaal	27 (9/jaar)

*de vakken met een asterisk horen tot het 7-vakkenpakket.

Jaarlijks wordt een verdiepende studiedag aangeboden in het kader van het

nieuwe diploma Lagere Graad. Studenten die credits willen ontvangen voor deze studiedag, zullen ook verwacht worden om voorbereidend werk te doen en een werkstuk te maken over het onderwerp.

Hier staat steeds 1 studiepunt (28 studiebelastingsuren) tegenover, wat het totaal voor het nieuwe diploma brengt tot 10 studiepunten per jaar.

DOELSTELLINGEN ALGEMENE GEDEELTE:

- ➔ De student kan teksten interpreteren en vraagstukken bespreken op het niveau van het hoger onderwijs.
- ➔ De student kan reflecteren over theologische, filosofische, ethische en maatschappelijke vraagstukken en daarover een standpunt innemen.
- ➔ De student geeft blijk van kennis van de inhoud van de boeken van het Oude en Nieuwe Testament en heeft inzicht in de samenhang tussen deze boeken.
- ➔ De student kan vraagstukken op het gebied van Bijbelwetenschap bespreken.
- ➔ De student kan de voornaamste begrippen, de systematiek en de Bijbelse oorsprong van de christelijke geloofsleer weergeven.
- ➔ De student kan verschillen in leerstellige opvattingen interpreteren en zelf een standpunt formuleren.
- ➔ De student kan de opvattingen van verschillende godsdiensten en levensbeschouwingen weergeven en die vergelijken met het christelijk geloof.
- ➔ De student kan de grote lijnen van de kerkgeschiedenis weergeven en theologische vraagstukken uit het verleden en het heden hiermee in verband brengen.
- ➔ De student kan de voornaamste ontwikkelingen, vraagstukken en begrippen van de filosofie weergeven.
- ➔ De student kan de principes van de christelijke ethiek bespreken vanuit een protestants-evangelisch perspectief en toepassen op verschillende situaties.
- ➔ De student kan ontwikkelingen in de hedendaagse maatschappij, vooral op sociaal, religieus en cultureel gebied, interpreteren.
- ➔ De student toont zich open voor nieuwe inzichten en is steeds gemotiveerd tot verdere studie.

Korte beschrijving opleidingsonderdelen

Kerkgeschiedenis en historische theologie

Studiepunten: 3 Studiejaar A (2022-2023)

Lesgever: Gottlieb Blokland en Ruth Nivelle

In deze cursus worden in een overzicht de vier perioden van de kerkgeschiedenis behandeld: het vroege Christendom (het Christendom in de Oudheid), het Christendom in de Middeleeuwen, de Reformatie en het Christendom in de Nieuwe Tijd. De cursus bespreekt de voornaamste gebeurtenissen, personen en ontwikkelingen, die ook voor het begrijpen van de tegenwoordige tijd relevant zijn.

Men bestudeert thuis de aangegeven gedeelten uit de boeken 'Wegen en Dwarswegen' van Niko van den Akker en Peter Nissen en de leesbundel. In de lessen focussen we meer op de theologische discussies, verschil in perspectief en controversen.

Verplichte Literatuur:

- ➔ Nico van den Akker en Peter Nissen. Wegen en Dwarswegen: Tweeduizend jaar Christendom in hoofdlijnen, Boom 1999.
- ➔ Gottlieb Blokland. Geloof alleen! Protestanten in België, een verhaal van 500 jaar. (Garant: Antwerpen, 2016).
- ➔ Leesbundel bij de cursus.

Wereldgodsdiensten

Studiepunten: 3 Studiejaar A (2022-2023)

Lesgever: Wouter Biesbrouck en Corike Baan

Deze cursus gaat in op de methodologie van godsdienstwetenschappen en het verschil met de methodologie van missiologie. Er is aandacht voor wereldbeelden, godsbeelden en de rol van rituelen, symbolen en pelgrimages. De cursus biedt ook een algemene inleiding in de vier bekende wereldreligies. Verder is er aandacht voor thema's die de huidige godsdienstige ontwikkelingen helpen te begrijpen, zoals godsdienst, cultuur en macht, syncretisme en fundamentalisme, en sektarisme en religieus extremisme. De geschiedenis en methodiek van de dialoog met niet-christelijke religies wordt belicht.

Verplichte Literatuur:

- ➔ Pieter Boersema, e.a. *Christenen verkennen andere godsdiensten in West-Europa*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2008.

CHRISTELIJKE GELOOFSLEER

Studiepunten: 3 Studiejaar A (2022-2023)

Lesgever: Ruth Nivelle en Raymond Volgers

"Christelijke Theologie zoekt de verbinding tussen twee werelden…" (Nullens & Volgers, *Tussen twee werelden*, p. 11). Dat is het uitgangspunt van deze cursus. We gaan in deze cursus op systematische wijze op zoek naar een brug tussen God en mens, tussen geloven en kennen, tussen leer en praktijk.

Daarnaast gaat deze cursus in op de belangrijkste thema's van de christelijke geloofsleer: openbaringsleer, godsleer, christologie, hamartiologie, soteriologie, ecclesiologie, pneumatologie en eschatologie. De aandacht zal in het bijzonder uitgaan naar de bijbelse fundering en de historische ontwikkeling van de verschillende leerstellingen.

Verplichte Literatuur:

- ➔ Nullens, Patrick, en Raymond Volgers. Tussen twee werelden: een kennismaking met de christelijke theologie. Almere: Coconut, 2010.
- ➔ McGrath, Alister E. en Jan Hoek. *Handboek Christelijk Geloof* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2008)

OUDE TESTAMENT

Studiepunten: 4 Studiejaar B (2020-2021)

Lesgever: Raymond R. Hausoul

De cursus biedt een overzicht van de inleidingskwesties van de oudtestamentische Bijbelboeken. Hieronder verstaan we: het ontstaan van de boeken, hun structurele opbouw, theologische hoofdlijnen en literaire benaderingen. Doelstelling is dat de student zijn opgedane kennis in de uitleg van de Bijbeltekst toepast.

Verplichte Literatuur:

- ➔ Koorevaar, Hendrik J., en Mart-Jan Paul. *Theologie van het Oude Testament: De blijvende boodschap van de Hebreeuwse Bijbel*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2013.

HERMENEUTIEK EN BIJBELEXEGESE

Studiepunten: 2 Studiejaar B (2020-2021)

Lesgever: Gottlieb Blokland

Dit opleidingsonderdeel biedt een inleiding in de hermeneutiek en in de methodiek van de exegese van het Oude en Nieuwe Testament. Daarnaast biedt het een inleiding in het gebruik van het instrumentarium van de Bijbelexegese.

Verplichte Literatuur:

- ➔ Leesbundel bij de cursus.

CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ

Studiepunten: 3 Studiejaar B (2020-2021)

Lesgever: Ruth Nivelle

In dit vak wordt de hedendaagse maatschappij onder de loep genomen. We gebruiken het basiswerk van John Stott om *Uitdagingen van deze tijd* in *Bijbels, evangelisch perspectief te plaatsen*. We gaan na wat sociale betrokkenheid inhoudt voor de kerk en christen in de 21e eeuw, en of we nog invloed kunnen uitoefenen op de wereld rondom ons.

De lessen bestaan uit een theoretisch gedeelte (met daaraan een theoretisch examen gekoppeld) en een aantal case-studies. De student zal ook één onderwerp kritisch bekijken in een werkstuk.

Verplichte Literatuur:

- ➔ John Stott, *Uitdagingen van deze tijd in Bijbels perspectief*. Novapress, Apeldoorn. 1999. (Zij die overweg kunnen met Engels wordt aangeraden de 4e editie uit 2006 aan te schaffen.)
- ➔ Leesbundel bij de cursus

FILOSOFIE

Studiepunten: 3 Studiejaar C (2021-2022)

Lesgever: Wouter Vanhoof

Na een verkenning van het werkterrein van de filosoof, komen de kernmomenten uit de geschiedenis van de westerse wijsbegeerte aan de orde. De cursus is toegespitst op studenten theologie en biedt in die zin niet alleen een inleiding tot de algemene filosofie, maar ook specifiek tot de religieuze filosofie en de godsdienstfilosofie.

Verplichte Literatuur:

- ➔ G. van den Brink, Oriëntatie in de filosofie. Westerse wijsbegeerte in wisselwerking met geloof en theologie (Zoetermeer: Boekencentrum 2000)

NIEUWE TESTAMENT

Studiepunten: 4 Studiejaar C (2021-2022)

Lesgever: Emmanuel Verheye

Het vak Nieuwe Testament biedt een totaaloverzicht van het Nieuwe Testament: de literatuur, de context en de theologie van de gelovigen uit de eerste eeuw. Ook moeilijkere onderwerpen, zoals de synoptische kwestie en de authenticiteit van sommige Paulusbrieven komen aan bod. Het belang van de mondelinge cultuur wordt toegelicht. Actuele handvaten worden aangereikt om met het Nieuwe Testament om te gaan in de gemeente vandaag.

Verplichte Literatuur:

- ELWELL, Walter, YARBROUGH, Robert, *In Ontmoeting met het Nieuwe Testament*, Heerenveen: Uitgeverij Groen, 2000.
- Leesbundel bij de cursus.

ETHIEK

Studiepunten: 2 Studiejaar C (2021-2022)

Lesgever: Dominique Gosewisch

Het vak 'Christelijke ethiek' wil een oriëntering bieden in de zoektocht naar het goede, als datgene wat God van ons vraagt. De zoektocht naar de precieze invulling hiervan is al zo oud als de mens zelf. Daarnaast willen we een aantal concrete ethische vraagstukken onderzoeken, waarmee gelovigen vandaag de dag geconfronteerd worden. Daarbij gaat het niet om het vinden van een eenduidig antwoord op de vragen, maar om het krijgen van een gedocumenteerd inzicht in de problematiek en richtlijnen, om in de praktijk met deze zaken om te gaan.

Verplichte Literatuur:

- Bolt L.L.E., Verweij M.F. en J.J.M van Delden. *Ethiek in praktijk*. Assen: Koninklijke Van Gorcum, 2010.
- Nullens, Patrick. Verlangen naar het goede: bouwstenen voor een christelijke ethiek. Zoetermeer: Boekencentrum, 2006. (Pp. 235-313)

Afstudeerrichting Kerkelijk Werk

Overzicht

De afstudeerrichting Kerkelijk Werk is bedoeld voor christenen die actief bij hun kerk of gemeente betrokken (willen) zijn. Het biedt een goede basis voor oudsten, diakenen en kringleiders. Wanneer je in deze richting het IBV met vrucht doorloopt, ontvang je een certificaat.

Jaar	Vak	STPNT
A. 2022-2023	Onderwijs in de gemeente	3
	Liturgie	3
B. 2020-2021	Pastoraat	3
	Migratie en de Kerk	3
C. 2021-2022	Gemeenteopbouw– en structuren	3
	Gezinsethiek	3
Subtotaal		18 (6/jaar)
TOTAAL	(met algemene gedeelte)	45 (15/jaar)

Sinds het academiejaar 2020-2021, kunnen de vakken van deze afstudeerrichting ook gevolgd worden als afzonderlijke modules – elk semester wordt één module aangeboden. In iedere module zal aandacht zijn voor de theorie én de praktijk. Na het afronden van afzonderlijke modules ontvang je een creditbewijs.

De lessen verbonden aan de modules Kerkelijk Werk, worden op zaterdag gegeven, steeds van 09:00-11:00 (5 sessies per module).

Doelstellingen afstudeerrichting Kerkelijk Werk

- ➔ De student beschikt over pastorale basisvaardigheden en kan die in het gemeentewerk toepassen.
- ➔ De student kan een Bijbelstudie en een preek verantwoord voorbereiden en doorgeven.

- ➔ De student kan samenkomsten, in kleine of grote kring, voorbereiden en daarin voorgaan.
- ➔ De student kan principes van leidinggeven in de gemeente aangeven en deze in bestaande situaties toepassen.
- ➔ De student kan binnen een theologisch kader kritisch nadenken over het thema migratie en leert een empathische houding aan te nemen in dit complexe en vaak gepolariseerde thema.
- ➔ De student kan een actieve rol nemen binnen zijn/haar kerkgemeenschap in het omgaan met vluchtelingen en migranten vanuit zowel de christelijke tradities als andere levensbeschouwingen.

KORTE BESCHRIJVING OPLEIDINGSONDERDELEN

ONDERWIJS IN DE GEMEENTE

Studiepunten: 3 Studiejaar A (2022-2023)

Lesgever: David Delameillieure

In deze cursus wordt aandacht besteed aan het voorbereiden en geven van een Bijbelstudie en de prediking. Er zal zoveel mogelijk naar gestreefd worden de eigen gaven en vaardigheden van de studenten af te stemmen op prediking of onderwijs in verschillende vormen, en de supervisie van deze aspecten van het gemeenteleven. We zullen zowel aan theoretische modellen als aan praktische middelen aandacht besteden.

Verplichte Literatuur:

- ➔ Lloyd-Jones, D.M. Waarom landt de boodschap niet? Over prediking en predikers. Veenendaal: Boaz Multimedia, 2011.

LITURGIE

Studiepunten: 3 Studiejaar A (2022-2023)

Lesgever: Jean-Claude Thienpont

In deze cursus zullen verschillende liturgische en homiletische modellen (kritisch) onderzocht worden. Er zal zoveel mogelijk naar gestreefd worden de eigen gaven en vaardigheden van de studenten af te stemmen op het voorgaan in de samenkomst of op zangleiding, en de supervisie van deze aspecten van het gemeenteleven. We zullen zowel aan theoretische modellen als aan praktische middelen aandacht besteden.

Verplichte Literatuur:

- ➔ Van de Poll, Evert. Samen in de naam van Jezus: Over evangelische

liturgie en muziek. Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum, 2009.

PASTORAAT

Studiepunten: 3 Studiejaar B (2020-2021)

Lesgever: Gerrit Houtman

In dit vak richten we ons op de diverse pastorale modellen met hun achterliggende visies en toetsen we deze vanuit de vijf stappen uit het Emmaüsmodel. We kijken naar de verschillende aspecten van het pastoraat en wat dit betekent voor de houding van de pastorale werker. Aan de hand van praktijkvoorbeelden kijken we naar de uitwerking hiervan in de pastorale werksituatie.

Verplichte Literatuur:

- ➔ Reader met artikels, beschikbaar op het OLP.
- ➔ Gerrit Houtman, Op weg met mensen – een kennismaking met pastoraat, Bethesda 2020.
- ➔ Meulen van der, H.C. Liefdevol oog en open oor, handboek pastoraat in de christelijke gemeente, Zoetermeer 2010 (herziene uitgave).

MIGRATIE EN DE KERK

Studiepunten: 3 Studiejaar B (2020-2021)

Lesgever: David Delameillieure i.s.m. Gave Veste

Globalisering heeft de wereld in de 21e eeuw totaal veranderd. De wereld is kleiner geworden en komt ook naar ons toe; een van de kenmerken van de nieuwe wereld is dat migratie voor niemand van ons nog ver van ons bed is. Wat betekent deze nieuwe realiteit voor de kerk in België? Hoe moeten we als christenen hier mee omgaan? Wat leert de Bijbel ons over migratie en hoe we moeten omgaan met de vreemdeling? In deze cursus komen zowel de theorie over migratie als de doorleefde realiteit aan bod. We bekijken het onderwerp zowel op het macroniveau (migratie in België) als het microniveau: wat voor impact heeft het op mij en mijn lokale gemeente? Deze cursus wordt gegeven in samenwerking met Gave Veste, een organisatie die al 10 jaar christelijk werk onder vluchtelingen in Vlaanderen verricht, die de studenten ook een gelegenheid tot stage aanbiedt onder begeleiding van deskundigen.

Verplichte Literatuur:

- ➔ De Maeseneer, Y., *Christus in onze angst*, Tijdschrift voor Theologie 67 (herfst 2017) 3, 203-216 (beschikbaar op het OLP).
- ➔ Buitenwerf, R., *Ballingen, Buren en Buitenlanders*, Heerenveen, Uitgeverij NBG, 2007.

GEZINSETHIEK

Studiepunten: 3 Studiejaar C (2021-2022)

Lesgever: Gerrit Houtman

Momenteel onder revisie.

Verplichte Literatuur:

- ➔ Nader te bepalen

GEMEENTEOPBOUW EN -STRUCTUREN

Studiepunten: 3 Studiejaar C (2021-2022)

Lesgever: Gottlieb Blokland en Herman Spaargaren

De student maakt kennis met de vraagstukken rondom het opbouwen van een kerkelijke gemeenschap. De cursus bestaat uit een algemeen-oriënterend en een praktijkgericht deel. In het oriënterende deel komen naast Bijbelse uitgangspunten en theologische begrippen verschillende historische benaderingen aan bod. In het praktijkgerichte deel wordt ingegaan op vragen rondom leiderschap, lidmaatschap en besluitvorming in het gemeentewerk.

Verplichte Literatuur:

- ➔ Donders Paul Ch. En Ketelaar Jaap, *Gezond leiderschap in de Kerk. Voed en koester je kerkgemeenschap*, Hoornaar (NL): Gideon, 2011.
- ➔ Maliepaard, André, *Handboek voor Jeugdleiders,* Amsterdam (NL): Buijten en Schipperheijn Motief (derde of latere druk 2011; ISBN 978-90-5881-589-7).

AFSTUDEERRICHTING GODSDIENSTONDERWIJS

OVERZICHT

Wie wil studeren aan het IBV om zich voor te bereiden op het PEGO kiest de richting Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs. Wanneer je in deze richting het IBV-traject met vrucht doorloopt, krijg je een diploma PEGO BaO of PEGO LO. Het diploma PEGO BaO is het vereiste diploma om Godsdienstonderwijs te geven in het basisonderwijs en is voldoende geacht in de eerste graad secundair en tweede graad beroepsonderwijs; het diploma LO is voldoende geacht tot in de tweede graad secundair alsook de derde graad beroepsonderwijs. De lessen van deze afstudeerrichting worden jaarlijks gegeven. De student dient de vakken te volgen in de aangegeven volgorde en kan pas aan de actieve stage beginnen wanneer alle theoretische vakken zijn afgerond.

Voor het vak vakdidactiek en de stage worden geen vrijstellingen verleend, omwille van de specifieke context van het protestants-evangelisch godsdienstonderwijs.

NIEUW SINDS 2020-2021

Vanaf dit academiejaar wordt de stage opgesplitst in drie afzonderlijke opleidingsonderdelen: de oriëntatiestage, de participatiestage en de actieve stage. Dit biedt de student de mogelijkheid om de stage te spreiden over 2 of 3 jaar, terwijl de mogelijkheid blijft bestaan om de stage in 1 jaar af te ronden. Voor de praktijkstage blijft het ook een vereiste dat de theoretische didactische vakken zijn afgerond.

In het kader van het nieuwe diploma LO, wordt er ook een nieuw vak ingevoegd, dat toegespitst is op de hogere graad. Gezien dit nieuwe programma gefaseerd wordt ingevoerd, wordt dit vak dit academiejaar nog niet aangeboden.

Het overzicht beneden biedt het modeltraject. Door vrijstellingen of omwille van de persoonlijke omstandigheden van de student kan hiervan afgeweken worden, zolang de principes van volgtijdelijkheid worden

gerespecteerd.

			STPNT	
Jaar		Vak	BaO	LO
1e jaar	Sem A:	Algemene Didactiek	4	4
		Observatiestage	1	1
	Sem B	Pedagogiek	4	4
2e jaar	Sem A	Ontwikkelingspsychologie	4	4
		Participatiestage	2	2
	Sem B	Vakdidactiek	4	4
3e jaar	Sem A	“Lesgeven in de hogere graad”		5
	Sem B	Actieve stage	5	6
Subtotaal			24	30
TOTAAL		Met algemene gedeelte	51 (17/jaar)	60 (20/jaar)

Doelstellingen afstudeerrichting Godsdienstonderwijs

- De student kan de ontwikkelingsstadia en de belangrijkste ontwikkelingsproblemen van kinderen en jongeren weergeven.
- De student kan de voornaamste pedagogische en didactische principes toepassen op lessituaties in de verschillende onderwijsniveaus en –richtingen.
- De student kan een godsdienstles op school op een verantwoorde wijze voorbereiden en geven.
- De student kan het onderwijsprogramma van het protestants-evangelisch godsdienstonderwijs voor het lager en lager secundair onderwijs uitvoeren.

Korte beschrijving opleidingsonderdelen

Algemene didactiek

Studiepunten: 4 Studiejaar 1

Lesgever: Greet Gevaert

In het opleidingsonderdeel Algemene Didactiek wordt ingegaan op de verschillende componenten van het didactisch proces. De algemene didactiek wil door systematisch onderzoek de leerkracht helpen bij het lesgeven. Wanneer de leerkracht de principes van de algemene didactiek goed beheerst, zal zowel leerkracht als leerling daar baat bij hebben: de leerkracht kan zijn doelen beter realiseren; de leerling kan de leerinhouden gemakkelijker verwerken.

Na het afronden van dit opleidingsonderdeel heeft de student voldoende handvaten om de volgende functionele gehelen van het beroepsprofiel professioneel in te vullen: de leerkracht als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen, organisator, lid van een schoolteam, lid van de onderwijsgemeenschap, en cultuurparticipant.

Verplichte Literatuur:

- Standaert, Roger, Firmin Troch, Inge Peeters, en Stef Piedfort. *Leren en onderwijzen: Inleiding tot de didactiek,* 6e editie. Leuven/Voorburg: Acco, 2012.
- Leesbundel bij de cursus.

PEDAGOGIEK

Studiepunten: 4 Studiejaar 1

Lesgever: Dorothea Verheye

In 5 lessen, zelfstandige verwerking van de leerstof en een werkstuk, belicht de cursus ten eerste het onderwijssysteem in Vlaanderen en de plaats van PEGO in het onderwijs en ten tweede communicatieve vaardigheden voor leerkrachten.

Verplichte Literatuur:

- ➔ Van den Broeck, H. Opvoeden in de klas, wegwijzer voor leerkrachten (Tielt: Lannoo, 2015b).
- ➔ Onderwijs in Vlaanderen. *Het Vlaamse onderwijslandschap in een notendop*. Uitgave van het Ministerie van Onderwijs. 2008. (Wordt beschikbaar gesteld op het online leerplatform).

ONTWIKKELINGSPSYCHOLOGIE

Studiepunten: 4 Studiejaar 2

Lesgever: Dorothea Verheye

Door middel van 5 lessen en taken krijgt de student inzicht in de ontwikkelingspsychologie van de leerling.

Tijdens de lessen wordt er aandacht besteed aan de ontwikkelingskenmerken (en leefwereld) van de kleuter, het kind uit de lagere school en de adolescent. Als laatste wordt er een inleiding gegeven betreffende ontwikkelings- en leerstoornissen.

Verplichte Literatuur:

- ➔ Craeynest, P. Psychologie van de levensloop: inleiding in de ontwikkelingspsychologie. (11de druk). Leuven: Acco, 2019.

VAKDIDACTIEK

Studiepunten: 4 Studiejaar 2

Lesgever: Gottlieb Blokland en Erika Voskuil

Dit vak biedt een introductie op het leerplan PEGO Lager Onderwijs en Lager Secundair Onderwijs (eerste graad Secundair Onderwijs, zowel A- als B-stroom en de tweede graad Beroeps Secundair Onderwijs) tegen de achtergrond van de ontwikkelingspsychologie en algemene didactiek. In de lessen wordt vanuit de grondslag van het leerplan (richtlijnen Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs), de principes van de didactiek en ontwikkelingspsychologie en de algemene doelstellingen voor LO en LSO de structuur van het leerplan uiteengezet. Hierbij wordt voor een belangrijk deel ingegaan op de specifieke leerplandoelstellingen die voor elke periode in het schooljaar zijn vastgesteld. In de lessen wordt besproken hoe deze

leerplandoelstellingen op pedagogisch en didactisch verantwoorde wijze in concrete lessen kunnen worden omgezet. Hierbij wordt ook aandacht gegeven aan de toepassing van het leerplan in het buitengewoon onderwijs en het onthaalonderwijs. Het vak wordt geëvalueerd op basis van één werkstuk: één voor LO of één voor LSO.

Verplichte Literatuur:

- ➔ Leesbundel bij de cursus.

STAGE I, II EN III

Studiepunten: 8/9 Studiejaar 1, 2 en 3

Lesgever: Katrijn Segers en Anton Vandebeek

De pedagogisch-didactische opleiding van de studenten wordt besloten met een stage, die deels bestaat uit een observatiestage (1 stpnt), een participatiestage (2 stpntn) en de actieve stage (5 stnpnt voor PEGO-BaO 6 stpnt voor LO,). De actieve stage betreft het zelfstandig voorbereiden, geven en evalueren van twaalf/veertien lessen in het protestants-evangelisch godsdienstonderwijs (PEGO). De stage kan in een jaar worden afgerond, maar ook worden gespreid over twee of drie jaar.

Inschrijven aan het IBV

1. Voorwaarden voor inschrijving

Om toegelaten te worden tot het IBV moet je over de juiste vooropleiding beschikken. Dit houdt minimum een diploma in van Algemeen Secundair Onderwijs, Technisch Secundair Onderwijs of Beroeps-secundair Onderwijs met een zevende specialisatiejaar.

Voor studenten uit Nederland geldt minimaal een Havo-opleiding of MBO-diploma.

2. Aanmeldingsprocedure

Een student die zich wenst in te schrijven dient een aanmeldingsformulier in te vullen via onze website. Dit kan op eender welk moment in het jaar. Bij aanmelding wordt je gevraagd om het inschrijfgeld van 50€ te betalen.

Via het aanmeldingsformulier meld je je aan voor één van de twee infodagen. Het is verplicht om op één van deze momenten aanwezig te zijn. In de regel schrijf je dus in voor de tweede inschrijfdag in september, of voor de inschrijfdag van het tweede semester. Let op: in januari kan je enkel inschrijven voor de vakken die *starten* in het tweede semester. Op de inschrijfdag ontvang je alle nodige informatie om het jaar goed te starten. Het programma, het online leerplatform en de administratieve afspraken worden besproken. Ook wordt je individuele studietraject doorlopen, en het studiecontract opgesteld. Het studiecontract wordt in overleg bepaald en vermeldt alle vakken waarvoor je bent ingeschreven, en waarvoor je examenrecht hebt.

Op de vooravond van het nieuwe academiejaar krijg je logingegevens voor het Online Leerplatform. Daar heb je alvast toegang tot de Ad Valvas, waar je de academische kalender, de studiegids, het onderwijsreglement e.d. kan terugvinden. Er is ook een digitaal klaslokaal voor elk vak te vinden.

Daarna maken we de administratie verder in orde. Uiterlijk op de tweede lesdag dient het studiecontract ondertekend aan de coördinator te worden

bezorgd. Na ondertekening van het studiecontract ontvang je van de boekhouding een factuur voor het resterende studiegeld.

3. STUDIEGELDEN

Iedere student betaalt € 50 inschrijvingsgeld plus het lesgeld. Het inschrijfgeld is hetzelfde als je in het eerste of tweede semester inschrijft. Het lesgeld wordt bepaald door hoeveel vakken je volgt:

Studiecontract:	Lesgeld	Totaal
1 vak	€ 108,79	€ 158,79
2 vakken	€ 217,58	€ 267,58
Meer dan 2 vakken	€ 348,14	€ 398,14

De factuur ontvang je van de boekhouding van de ETF en dient binnen twee weken te worden betaald, of er dient een afbetalingsplan te worden gestart.

Studiegelden bij vroegtijdig stopzetten van de studie

Om de studie stop te zetten moet dit duidelijk, schriftelijk (per mail) worden gecommuniceerd aan de coördinator. De datum waarop deze schriftelijke stopzetting plaatsvindt geldt als datum voor het eventueel terugbetalen van studiegeld.

Het inschrijvingsgeld van € 50,00 is een bijdrage voor de administratie en wordt nooit terugbetaald. Wat betreft het lesgeld geldt het volgende:

- ➔ Wordt de studie stopgezet voor 31 oktober is 20% van het lesgeld verschuldigd.
- ➔ Wordt de studie stopgezet voor 31 januari is 60% van het lesgeld verschuldigd.
- ➔ Wordt de studie na 1 februari stopgezet is het volledige lesgeld verschuldigd.

4. MEELOOPDAGEN

Nog niet beslist? Je bent altijd welkom om eens een dagje te komen meelopen. Dat kan op iedere lesdag. Neem eventjes contact op met de coördinator om te bespreken wanneer een goed moment zou zijn.

Studeren aan het IBV

1. Reglementen en documentatie

De student wordt geacht de aan het IBV geldende reglementen en richtlijnen door te nemen en na te leven. Het gaat in het bijzonder om:

- ➔ Onderwijs- en examenreglement;
- ➔ Huishoudelijk reglement;
- ➔ Bibliotheekreglement;
- ➔ Richtlijn studielast;
- ➔ Richtlijn voor het indienen van werkstukken.

Daarnaast is het goed dat de student kennis neemt van:

- ➔ Academische Kalender;
- ➔ Geloofsbasis van het IBV;
- ➔ Handleiding voor het online leerplatform.

Al deze documenten zijn beschikbaar op de Ad Valvas van het online leerplatform.

Een ander belangrijk document is de cursusbeschrijving. De cursusbeschrijving geeft een gedetailleerde inhoud van het vak. Eens gepubliceerd zijn deze bindend en worden wijzigingen enkel in overleg met de klas gemaakt.

Daarnaast wordt de IBV student geacht deze studiegids te kennen, in het bijzonder dit hoofdstuk, m.a.w. de bepalingen die nu volgen.

2. HET ONLINE LEERPLATFORM

Het IBV beschikt over een online leerplatform. Via het online leerplatform streeft het IBV ernaar de administratie en communicatie zo vlot mogelijk te laten verlopen, alsook de papierberg te verminderen. Na de inschrijving krijgt de student hiertoe toegang. Het online leerplatform beschikt over verschillende functies:

- ➔ Elk vak heeft zijn eigen ruimte – een digitaal klaslokaal. Daar is per vak een uitgebreide cursusbeschrijving te vinden, alsook de PowerPoints en hand-outs van de colleges. Elk vak heeft zijn eigen mededelingenfunctie, forum en dropbox. Opdrachten indienen en feedback ontvangen verloopt via de dropbox (en dus niet meer via mail.)
- ➔ Bij Ad Valvas is alle algemene informatie te vinden en worden de mededelingen van de administratie gedaan. Ook daar heeft de student zijn eigen dropbox voor individuele administratieve documenten.

De communicatie die iedereen aanbelangt dient zo veel mogelijk via het online leerplatform te verlopen. Zo zijn alle studenten op de hoogte wanneer er onduidelijkheden zijn:

- ➔ Heb je een algemene praktische, technische of administratieve vraag? Stel deze dan via de forumfunctie “Vragen aan de Administratie” op de Ad Valvas van het online leerplatform.
- ➔ Heb je een vraag over een specifieke cursus? Stel deze dan via de forumfunctie “Vragen aan de lesgever” in de ruimte van de cursus op het online leerplatform.
- ➔ Wanneer je met een vraag zit die alleen jou aanbelangt, kan je natuurlijk nog steeds een email sturen.

3. Richtlijn studielast en werkstukken

Een gemiddelde IBV-student die de richting Kerkelijk Werk volgt, zal wekelijks gemiddeld 10,5 uur aan het IBV besteden als hij 40 weken per jaar werkt. Dit is inclusief lessen. Voor de richting Godsdienstonderwijs is dit gemiddeld genomen 12 uur per week inclusief lessen.

De hoeveelheid werk die verwacht wordt van een vak wordt bepaald door het aantal studiepunten. Het aantal studiepunten wordt vertaald naar studiebelastingsuren; 1 studiepunt houdt gemiddeld 28 uren werk in.

De lesgever geeft in zijn cursushandleiding een zo duidelijk mogelijk overzicht van hoe de studiebelastingsuren (na aftrek van het aantal lesuren) moeten worden besteed. De student mag verwachten dat de werklast per vak de norm niet overschrijdt en heeft het recht onregelmatigheden te melden aan de coördinator.

Voor een meer gedetailleerde uitleg alsook voorbeelden, zie het document *Richtlijn Studielast* te vinden op het online leerplatform en op de website.

Aan het IBV gelden ook *richtlijnen voor het indienen van werkstukken*. Dit gaat over hoe plagiaat te vermijden, hoe opdrachten in te leveren en wat er wel en niet verwacht wordt van de verschillende opdrachten.

4. Lesrooster en Academische kalender

Het lesrooster en de academische kalender worden aan studenten en docenten beschikbaar gesteld via het online leerplatform.

5. VRIJSTELLINGEN

Het is mogelijk aan het IBV vrijstelling te krijgen op basis van eerder behaalde vakken. In het *Onderwijs– en Examenreglement* staat daarover:

"Vrijstellingen worden door de onderwijscommissie verleend voor opleidingsonderdelen die men tijdens een vroegere opleiding al met gunstig resultaat heeft gevolgd. Dit opleidingsonderdeel moet bij benadering hetzelfde niveau, ongeveer dezelfde doelstellingen en dezelfde omvang hebben gehad.

Alhoewel het IBV zich wil inzetten om haar onderwijs te optimaliseren met het oog op de noden van de individuele student (cf. art. 2), zijn vrijstellingen steeds als een gunst voor de student te beschouwen, niet als een recht." (Art. 14)

Een vrijstelling wordt aangevraagd bij aanmelding of herinschrijving. De aanvraag dient te worden gestaafd door creditbewijzen. De onderwijscommissie beslist hierover in het eerstvolgende overleg na aanvraag. Totdat de vrijstelling verleend is, is de student nog deelnemer van het vak en wordt hij/zij dus geacht daar aanwezig te zijn.

6. COMMUNICATIE

De coördinator is bereikbaar voor alle praktische, administratieve en technische vragen.

Wanneer je met een vraag of probleem zit dat je op de onderwijscommissie wil laten bespreken, dan doe je dit via de coördinator. Zij zorgt er voor dat het op de agenda komt te staan. De data van de onderwijscommissie vergaderingen zijn te vinden op de academische kalender.

De coördinator is tevens ombudsman wanneer er problemen zijn met individuele cursussen. In geval met problemen bij vakken waarin de coördinator zelf als lesgever betrokken is, treedt de directeur op als ombudsman.

De emailadressen van de lesgevers zijn te vinden in de cursushandleidingen, en op het online leerplatform.

7. BIBLIOTHEEK

Met zijn studentenkaart kan de IBV terecht in de ETF bibliotheek. De uitleentermijn voor IBV studenten is zes weken, zodat je steeds tijdig de geleende boeken kan terugbrengen. Je kunt daarna je boek nog vijf keer verlengen als het niet gereserveerd is.

Je kunt ook gebruik maken van de kopieermachine in de bibliotheek. Je kunt daar inloggen door jouw bibliotheekcode te gebruiken. Die staat op de achterkant van je studentenkaart. Printen kost momenteel 8 eurocent per kantje (zwart-wit). Als je gekopieerd hebt, geef je het aantal kantjes door aan de baliemedewerker van de bibliotheek. Je ontvangt later een factuur per e-mail.

Instructies en regels met betrekking tot het gebruikmaken van de bibliotheek zijn terug te vinden op het online leerplatform. Lees deze goed door.

8. STUDIEBEGELEIDING

Er worden aan het IBV 3 keer per jaar workshops “studiemethoden” aangeboden. Voor eerstejaarsstudenten zijn deze workshops verplicht, tenzij de student reeds een hoger onderwijsdiploma op zak heeft. Voor alle andere studenten zijn de workshops van harte aanbevolen. De workshops gaan over studieplanning, het schrijven van opdrachten en het gebruik van de bib, les en leesnotities maken en actief studeren.

Daarnaast is de coördinator beschikbaar voor het bespreken van je individuele studietraject. Indien je wil afwijken van het modeltraject zoals voorgesteld in deze studiegids, maak je best een afspraak met de coördinator om te bespreken wat voor jou het meest haalbare traject zou zijn.

Ten slotte is de coördinator in beperkte mate beschikbaar om feedback te voorzien op jullie werk. Omdat dit niet de hoofdtaak is van de coördinator, moeten andere dingen soms prioriteit krijgen. Het is daarom belangrijk dat

indien jullie hier gebruik van willen maken, jullie dit tijdig en duidelijk moeten afstemmen. Indien een student van deze studiebegeleiding gebruik wil maken, wordt het wel verondersteld dat de student ook deelneemt aan de plenaire studiebegeleiding, i.e. de workshops.

9. Enkele Huisregels

- ➔ Meld je af wanneer je niet naar de les kan komen, via de forumfunctie van het vak op het online leerplatform.
- ➔ Weet dat wanneer een student meer dan drie keer *onwettig* afwezig is geweest voor een vak uit het algemene gedeelte, het examenrecht voor dat vak vervalt. Voor een vak uit het specifieke gedeelte mag je maximaal twee keer onwettig afwezig zijn per studiejaar.
- ➔ Verdere vragen over een gemiste les, stel je *eerst aan je medestudenten*, en indien nodig aan de lesgever, via de forumfunctie van het vak. De hand-outs en ppts zijn via het Online Leerplatform te raadplegen.
- ➔ Probeer op tijd in de lessen te zijn.
- ➔ Het IBV is een interkerkelijke opleiding. Uiteenlopende meningen over allerhande onderwerpen zijn niet ongebruikelijk. Van de student wordt verwacht dat hij/zij op een respectvolle wijze met deze diversiteit kan omgaan.

Instituut voor Bijbelse Vorming

St. Jansbergsesteenweg 95-97

3001 Leuven

Tel. 016/200895

secretariaat@ibvleuven.be

www.ibvleuven.be

Kerkelijk Werk

Godsdienst Onderwijs